

GÜRÜLTÜ KONTROL YÖNETMELİĞİ

Çevre Bakanlığından:(*)

R.G. Tarihi: 11/12/1986

R.G. Sayısı: 19308

~~~~~  
NOT : (\*) 01/05/2003 kabul tarihli, 08/05/2003 tarih ve 25102 sayılı R.G.de yayımlanan 4856 sayılı "Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun"nun Geçici 4. Maddesi gereğince, mevzuatta "Çevre Bakanlığı" yapılmış olan atıflar, 4856 sayılı Kanuna yapılmış sayılır.  
~~~~~

BİRİNCİ BÖLÜM : Genel Hükümler

Amaç ve Kapsam

Madde 1 - Bu yönetmeliğin amacı, kişilerin huzur ve sükununu beden ve ruh sağlığını gürültü ile bozmayacak bir çevrenin geliştirilmesini sağlamaktır. Bu amaca uygun olarak gürültü ile ilgili terimlerin tanımı ile gürültü kontrolünün uygulanacağı sınırların belirlenmesi esaslarını kapsar.

Kanuni Dayanak

Madde 2 - Bu yönetmelik 9 Ağustos 1983 tarih ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 14 üncü maddesi hükmüne dayanılarak hazırlanmıştır.

Uygulama Alanı

Madde 3 - Bu yönetmelik, belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışındaki alanlarda uygulanır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu yönetmelikte sözü geçen ve açıklanması gerekli görülen deyimler aşağıda belirtilmiştir.

- 1) Ses: Titreşim yapan bir kaynağın hava basıncında yaptığı dalgalanmalar ile oluşan ve insanda işitme duygusunu uyaran fiziksel bir hadisedir.
- 2) Gürültü: Gelişigüzel bir yapısı olan bir ses spektrumudur ki, subjektif olarak, istenmeyen ses biçiminde tanımlanır.
- 3) Darbe Gürültü: İki kütlenin birbirine çarpması ile ortaya çıkan gürültüdür.
- 4) Gürültüden Etkilenme: Gürültünün insan sağlık ve konforu üzerindeki etkileri, işitme hasarları şeklinde görülen fiziksel tesirleri, vücut aktivitesinde görülen fizyolojik tesirleri,

rahatsızlıklar, sinirlilik gibi psikolojik tesirleri ve iş veriminin azalması, işitilen seslerin anlaşılmasında gibi görülen performans tesirleri olarak 4 grupta toplanabilir.

5) Vibrasyon: Genellikle katı ortamlarda yayılan ve dokunma duygusu ile hissedilen alçak frekanslı ve yüksek genlikli mekanik titreşimlerdir.

6) Vibrasyondan Etkilenme Sınırı: Vibrasyonun insan sağlığı, performansı ve konforu üzerinde oluşturduğu hareket hastalığı gibi fizyolojik ve psikolojik etkilerle yapılarda hasarların başlama sınırlarıdır ki, vibrasyonun hızı, ivmesi, genliği, frekansları veya süresi ile ortaya konulmuş kriterlerdir.

7) Ses basınç seviyesi veya gürültü seviyesi: Ses yayılması sırasında değişen atmosferik basıncın denge basıncına göre farkıdır. $0.0002 \text{ Newton/m}^2$ lik standart referans ses basınç seviyesine oranlanan ses basınç düzeyinin birimi desiBel (dB) dir. Desibel: Verilmiş bir ses şiddetinin kendisinden 10 kat az diğer bir ses şiddetine oranının 10 tabanına göre logaritmasına eşit ses şiddetine Bel; bunun $1/10$ 'una da desiBel denir.

Ses şiddeti seviyesi tarzında tarif edilir.

Burada:

$L_p = \text{Ses şiddeti seviyesi (dB)}$

$P = \text{Ses basıncı (N/m}^2\text{)}$

$P_0 = \text{Referans ses basıncı (TS 187'e göre } 2 \times 10^{-4} \text{N/m}^2\text{) dir.}$

8) dBA: İnsan kulağının en çok hassas olduğu orta ve yüksek frekansların özellikle vurgulandığı bir ses değerlendirmesi birimidir. Gürültü azaltılması veya kontrolünde çok kullanılan dBA birimi, ses yüksekliğinin subjektif değerlendirmesi ile de ilişkilidir.

9) Frekans: Ses dalgasının birim zamandaki titreşim sayısı olan frekansın birimi Hertz'dir.

10) Frekans spektrumu: Gürültü içinde mevcut farklı frekanslara sahip ses dalgalarına ilişkin ses basınç düzeylerinin analiz edilmesi sonucunda ortaya konulan grafiklerdir.

11) Eşdeğer gürültü seviyesi (L_{eq}): Verilmiş bir süre içinde süreklilik gösteren ses enerjisinin veya ses basınçlarının ortalama değerini veren dBA biriminde bir gürültü ölçөгüdür. Simgesi L_{eq} olup aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

dBA

n : gürültü sayısı

L_i : gürültü düzeyleri, dBA

12) Demiryolu L_{eq} seviyesi: Demiryolları gürültüsünün değerlendirilmesinde kullanılan ve ulaşım yoğunluklarını ve lokomotif ve vagonların ses düzeylerini ayrı ayrı hesaba katan gürültü ölçөгüdür.

Aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır:

LACmax ve LALmax : Vagonların ve lokomotifin geçişi sırasında tepe düzeyler, dBA.

Tc ve TL : Vagon ve lokomotifin efektif geçiş süreleri, s.

13) En yüksek ses seviyesi = Tepe düzeyi = Üst düzey (Lmax) : Zamana göre değişen gürültünün herhangi bir anda sahip olduğu en yüksek değerdir.

14) Gürültü Endeksi, (WECPNL) Havaalanı ve yakın çevresinde hava aracı gürültüsünün değerlendirilmesinde kullanılan ve Uluslararası Sivil Havacılık Organizasyonu (ICAO) tarafından öngörülen bir birimdir ve uçak tiplerini, gürültünün frekans spektrumunu, uçağın geçiş süresini, günlük uçuş yoğunluğunu hesaba katmaktadır.

ECPNLD : Gündüz ECPNL (07-22)

ECPNLN : Gece ECPNL (22-07)

S : Mevsimsel ayarlama faktörü (-5 ile +5 dB arasında)

EPNL: Efektif gürültü seviyesi, n: Gürültü olayı sayısı, T: Değerlendirme periyodu, T0, t0: Ölçüm özelliklerine göre belirlenen sabitler.

15) Gürültüye duyarlı alan ve kullanımlar: Kamu ve özel mülkiyetli arazilerde kurulmuş ve içinde yer alan olaylar gereği, istenen seslerin en iyi biçimde duyulabildiği ve dış gürültüden olan rahatsızlığın en fazla olduğu, kısaca iç akustiğin şart koştuğu aşırı sesten korunması gerekli olan binalardır. Meselâ: konut, hastahane, okul, motel, pansiyon, dinlenme tesisleri, tatil ve dinlenme parkları, mezarlık gibi yerler, kendi içlerinde çok ve orta derecede hassas olarak ayrılabilirler.

16) Dış Gürültü Seviyesi: Yapıların dışında, dış duvarlardan 1.00 metre uzaklıkta ölçülmüş veya hesaplanmış gürültü seviyeleridir.

17) İç Gürültü Seviyeleri: Yapıların içinde çeşitli faaliyetlerin yer aldığı faaliyet hacimlerinde ölçülmüş veya hesaplanmış gürültü seviyeleridir.

18) Gürültü Kontrolü: Herhangi bir ses kaynağından yayılan gürültü niteliğine sahip sesleri, kabul edilebilir seviyeye indirmek, akustik özelliğini değiştirmek, etki süresini azaltmak, hoş giden veya daha az rahatsız eden bir başka ses ile maskelemek gibi metodlarla zararlı etkilerini tam olarak gidermek veya makul bir seviyeye indirme işlemidir. Gürültü kontrolü gürültü kaynağında, gürültünün yayıldığı çevrede ve gürültüden etkilenen kullanıcıda olmak üzere üç elemanda yapılabilir.

19) Çevrede Tedbirler: Yapıların dışında veya içinde yer alan gürültü kaynaklarından doğan seslerin, yapılar veya yapı içindeki kullanıcıya ulaşımaya kadar yayıldığı çevrede yapılabilecek her türlü gürültü kontrolüdür.

20) Gürültü Kaynağında Tedbirler: Gürültü üreten ses kaynağının yapısı, işleme tekniği, oturduğu zemin, monte edilme biçimi ve buna benzer doğrudan kaynak ile ilgili olarak alınabilecek tedbirlerdir.

- 21) Gürültü Sertifikası: Hava aracının çıkardığı gürültü bakımından Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı'nca yayınlanan kriterlere uygun olduğunu belirten belgelerdir.
- 22) Reverberan, Çınlayan Avlu: Karşılıklı yeralan duvarlar gibi yansıtıcı düşey yüzeyler ile sesleri defalarca yansıtan ve gürültü miktarının artmasına ve yankıya neden olan avlu şeklindedir.
- 23) Arka Plan Gürültüsü: Bir çevrede incelenen gürültü kaynağının dışında diğer kaynakların aynı anda oluşturdukları sürekli bir fon gürültüsüdür.
- 24) Ses Geçirme Katsayısı = ses geçiş katsayısı = ses iletim katsayısı: Bir yapı elemanının ses yalıtımının ölçülmesinde temel birim olan ses geçirme katsayısı; elemanın yüzeyine gelen ve arka tarafına iletilen ses şiddetleri farklıdır ve logaritmik ölçekte belirtildiğinde, ses iletim kaybı = ses geçiş kaybı = ses geçirme kaybı adını almaktadır. Birimi desibel'dir. Geçirme kayıpları eleman özellikleri yanında seslerin frekanslarına göre değişmektedir.
- 25) Ses Yutuculuğu: Bir elemanın yüzeyine çarpan ses dalgasındaki enerjinin, elemanın gözeneklerindeki sürtünme sebebi ile ısı enerjisine dönüşmesi ve böylelikle yüzeyden geriye yansıyan ses enerjisinin azalmasıdır.
- 26) Ses Yalıtımı: Yapı elemanları aracılığıyla iletilen seslerin miktarlarını azaltmak veya diğer bir deyişle elemanın ses geçirme kaybını artırmak için elemanın konstrüksiyonunda ve kullanılan malzeme ve bileşenlerde alınabilecek her türlü tedbirdir.
- 27) Fiziki Çevre Faktörleri: Sesin kaynaktan kullanıcıya, yapı veya etkilenen kişilere iletilmesi sırasında geçtiği fiziksel çevrede bulunan ve ses yayılımını etkileyen gürültüyü artırıcı veya azaltıcı her türlü elemandır.
- 28) Akustik Gölge Bölgesi: Ses dalgalarının bir çevrede yayılmaları sırasında engeller, rüzgâr etkisi ve günlük sıcaklık değişimleri gibi dış tesirlerle kırılma ve kıvrımlara uğramaları sonucu ortaya çıkan ve içerisinde ses düzeylerinin 10-15 dBA kadar azalma gösterdiği alanlardır.
- 29) Gürültü Azaltma Katsayısı (NRC): Konuşma seslerinin algılanmasında önemli olan ve 250-2000 Hz arasındaki frekans bölgesinde malzemelerin ortalama ses yutuculuk katsayılarını veren tek sayılı bir birimdir:
- ? : ses yutuculuk katsayısı (0.0 - 1.0)
- 30) Reverberasyon zamanı: Bir hacmin akustik özelliğini belirleyen bir kriterdir. Hacim içinde faaliyette olan bir ses kaynağının susmasından itibaren ses düzeylerinin 60 dB düşmesine kadar geçen saniye biriminde zaman süresidir.

Görev Yetki ve Sorumluluklar

Madde 5 - 1) Bu yönetmeliğin, kendi yetki alanları içerisinde uygulanmasından, mahallin en büyük mülki amiri, belediyeler ve köy tüzel kişilikleri sorumludur. Mahallin en büyük mülki amiri, belediyeler ve köy tüzel kişilikleri teknik konularda Mahalli Çevre Kurulları'nın görüşünü alabilirler ve yardım isteyebilirler. Mahalli Çevre Kurulları bu istekleri yerine getirmekle yükümlüdürler.

2) Bakanlık Çevre Genel Müdürlüğü, gürültü kontrolü konusunda ilgili kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamakla yükümlüdür.

İKİNCİ BÖLÜM : Gürültü Kaynakları; Karayolu, Havayolu Taşıma Araçları, Sanayi, Yol ve İnşaat Makinaları

Madde 6 - Sanayi, Yol ve İnşaat Makinaları;

1) Değişik gürültü kaynakları ve bu kaynaklardan yayılmasına izin verilen maksimum gürültü seviyeleri EK-1'de verilmiştir. Bu ses seviyelerinden daha yüksek gürültü çıkaran araçların gerekli tedbirler alınmadan çalıştırılması, hizmete sokulması, kullanılması yasaktır.

2) Şantiye Gürültüsünün Seviyeleri; çevrede bulunan gürültüye hassas yapıların bir metre uzaklığında Tablo 4'de verilen kabul edilebilir değerleri aştığı takdirde bu yönetmelikle belirlenen yetkililerce şantiye çalışma saatlerinin azaltılması, yapının durdurulması tedbirleri alınır.

Madde 7 - Karayolları Taşıtları;

1) Hiç kimse susturucusuz veya ses giderici diğer parçaları olmadan bir motorlu kara taşıtı çalıştıramaz veya çalışmasına sebep olamaz. Bakım onarım veya diğer değiştirme amacı dışında bir motorlu araç veya motosiklet üzerindeki susturucu veya ses giderici parça çıkarılamaz, çalışamaz hale getirilemez.

2) Kamuya açık yerlerde çalıştırılan motorlu taşıtların çıkardıkları gürültüler, EK-1'de verilen sınırları aşamaz.

3) Bir motorlu araç üzerinde veya içinde korna ile veya ses çıkaran başka bir cihaz ile tehlike uyarısı vasfı taşımayan ses yapmak veya yapılmasına sebep olmak yasaktır. Taşıtların sesli uyarıcıları TS-1875 ve TS-2214'e göre yapılan ölçmelerde araçtan 2.00 m. uzaklıkta ve 1.20 m. yükseklikte 105-118 dBA olmalı ve frekans spektrumu 1800-3550 Hz. arasında görünmelidir. Geçiş üstünlüğüne haiz taşıtlara Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 157 nci maddesi hükmü uygulanır.

Madde 8 - Taşıtların iç gürültü seviyeleri Tablo 1'deki değerleri aşamaz.

Madde 9 - Havayolu, Demiryolu Taşıtları;

1) Türk tescilindeki ve yabancı ülke tescilindeki havayolu araçlarının iç ve dış trafiğe açık hava alanlarımıza iniş ve kalkış yapabilmeleri için gürültü sertifikasına sahip bulunmaları gerekir. Gürültü sertifikası bulunmayan Türk ve yabancı ülke tescilli havayolu taşıtları iç ve dış trafiğe açık havaalanlarımıza gürültü tazminatı ödeyerek iniş ve kalkış yapabilirler. Bu tazminatlarla ilgili esaslar Ulaştırma Bakanlığınca belirlenir ve tebliğ şeklinde yayımlanır.

2) Banliyo ve şehirlerarası trenler ile ağır ve hafif metrodan çıkan gürültüler EK-1'de verilen sınır değerleri aşamaz.

Madde 10 - Havaalanı gürültü planları hazırlanmasını takiben Bakanlık Çevre Genel Müdürlüğü'nün gerekli gördüğü ve Ulaştırma Bakanlığı'nca uygun görülen havaalanlarında

Ulaştırma Bakanlığı'nca hava araçlarının az gürültülü iniş ve kalkış biçimleri belirlenir. Hava aracı ve havaalanları için gürültü konusunda belirlenecek her türlü metod standart ve kararlarda Ulaştırma Bakanlığı ile işbirliği yapılır.

Madde 11 - İşyerleri ile ilgili olarak;

1) İşitme sağlığı açısından kabul edilebilir en yüksek gürültü seviyeleri için Tablo-2'de verilen değerler esas alınır.

2) Bu yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen yetkililer tarafından yapılan kontrollerde Ek-1 ve 11 inci maddedeki sınırları aşan bir çalışma düzeni uyguladığı tespit edilen işyeri sahipleri ve kamuya ait işyeri yöneticilerine mahallin en büyük mülki amiri tarafından bir aylık süre verilerek durumu düzeltmeleri istenir. Endüstriyel makina araç ve gerecin gövdeleri ve eksozlarıyla yayılan hava kaynaklı seslerin, aracın yapısal özelliğine, kaynağın yapı içindeki konumuna ve oturduğu yere ve bağlantılarına, çevredeki ses yansıtıcı diğer yüzeylere ve yapı elemanı aracılığıyla yayılan darbe seslerinin ve mekanik vibrasyonların ise aracın yapısına, monte edilme şekline, operasyon tekniğine, yapılan işe, bakımına ve kullanılan araç adedine bağlı olduğu gözönünde tutularak gürültü kontrolü yapılır. Bu gereği yerine getirmeyen imalathane ve işyerlerinin faaliyetleri kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulur.

3) İşyerlerinde tavsiye edilen gürültü seviyelerinin aşıldığı, gürültü ve vibrasyonların kaynağında azaltılması için teknik imkanların yetersiz olduğu durumlarda, işveren işçilere 1475 sayılı İş Kanununda belirtilen koruyucu giysiler ve gereçleri sağlamakla yükümlüdür. (*)

NOT : (*) 22/05/2003 kabul tarihli, 10/06/2003 tarih ve 25134 sayılı R.G.de yayımlanan 4854 sayılı "İş Kanunu"nun Geçici 1. Maddesi gereğince, mevzuatta 1475 sayılı Kanuna yapılmış olan atıflar 4857 sayılı Kanuna yapılmış sayılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM : Yerleşim, Yapı, Malzeme (Yerleşim Bölgeleri İçin Temel Kriterler)

Madde 12 - 1) Trafik gürültüsü için temel kriterler 35 dBA-45 dBA aralığında seçilir. Yerleşme yerine ve gün içindeki zaman dilimine bağlı olarak Tablo-3'deki düzeltmeler yapılır.

2) Diğer gürültü kaynakları için yapıların 1.00 m. uzaklığındaki gürültü seviyeleri Tablo-4'de verilen sınırları geçemez.

3) Yerleşim alanı içinde bulunan yapı tiplerine göre kabul edilebilir iç mekan ses basıncı seviyeleri için Tablo-5'deki değerler uygulanır.

4) Yapıların mimari projelerin hazırlanmasında esas alınmak üzere yapılar içindeki gürültüye hassas faaliyet alanları ile gürültü kaynağı olan faaliyet alanları Tablo-6'da verilmektedir.

Madde 13 - Karayolu, Demiryolu, Havaalanları ve İmar Planları ile İlgili Olarak;

1) Mevcut karayolları ve şehiriçi ana arterler ve çevre yollardan yayılan gürültülerin seviyelerini gürültü kaynağından en az 300 m. uzaklık içerisinde gösteren gürültü haritaları

belediyelerce hazırlanıp imar planlarında gürültünün azaltılmasına sağlayacak tedbirler bu yönetmelikle belirlenen esaslar çerçevesinde alınır.

2) Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı ve Belediyeler şehir içi ve dışı trafik yollarını planlarken gürültü problemini de gözönüne alarak gürültüye hassas alanlardan yoğun yolları uzaklaştırmak, yerleşme içinden geçmesi zorunlu ve yoğunluğu 10.000 taşıt/saat'den büyük olan yolların kodunu düşürerek yarma ve şevler içine almak, yol kaplamasını belirli yol kesimleri için az gürültü yaratacak türden seçmek, yol eğimini ayarlamak, kavşak, dönemeç ve ışıkları düzenleyerek trafiğin duraksız akışını sağlayarak gürültüyü azaltmak, durakları uygun seçmek, yol kenarlarına gürültü perdeleri inşa etmek, yeni yollar ile trafik yoğunluğunu yerleşme dışına kaydırıcı tedbirler almak, ağır taşıtları belirli yollarda sınırlandırmak, hız sınırları koymak konularında gerekli çalışmalarını Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü ile koordinasyon içinde yürütürler.

3) Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı ve Valiliklerin işbirliği ile bütün tren ve lokomotiflerin ses ölçümlerinin yapılması, standartlara uygun olmayan trenlerde gürültü kontrolü amacıyla lokomotiflere susturucu takılması, fren özelliklerinin değiştirilerek diskli frenlerin kullanımı, makina yapısında önlemlerin alınması, lokomotif ve vagonların tekerleklerinin düzeltilmesi, yağlanması ve tekerleklerde ses yutucu malzeme kullanımı gibi yapı ile ilgili tedbirlerin alınması, demiryollarında ise rayların sık sık bilenmesi, parlatılması, rayların belirli kesimlerinde lastik takozlar kullanılması, ray bağlantılarının kaynaklı duruma getirilmesi, demiryolu dönüşlerinin uygun biçimlenmesi, banketlerin vibrasyon iletmeyen malzeme ile kaplanması, tren yolu kodunun çevreye göre ayarlanması tren yolu çevrelerinin iç yüzeylerinde ses yutuculuğunun artırılması sağlanır.

4) Metrolar İçin :

- Belediyeler şehir içi metro gürültü ve vibrasyon kontrolü için, metro içinde, istasyonlarda, metronun geçtiği hatlarda aşağıdaki esaslara uygun uygulama yapılır.

- Bekleme, iniş ve biniş platformlarında ve istasyonlarda, vantilasyon şaftlarına ilişkin izin verilen gürültü seviyeleri Tablo 7'de verilmiştir.

- Yeraltı istasyonları içinde, yansımış sesleri kontrol etmek üzere duvar ve tavanlarda akustik tedbir alınır. İstasyon boş iken 500 Hz.de reverberasyon zamanı 1.2-1.4 saniye olmalı, içeride kullanılacak akustik malzemenin NRC; ses azaltım katsayısı, en az 0.60 ve 500 Hz.deki minimum yutuculuk katsayısı 0.60 alınır. Yutucu malzeme ile kaplanacak olan, tavan ve duvarların toplam alanının % 35'i ve tavan alanının % 50 sinden az olamaz.

- Kent içi ve dışında metronun gürültüye duyarlı alanlardan geçtiği yerlerde gürültü perdeleri yapılır.

- Fanların ve diğer gürültülü ekipmanın bulunduğu alanlar, diğer genel kullanım mekanlarından uzaklaştırılır, bu yapılamıyorsa bölme duvarlarında ve kapılarında ses yalıtımı yapılır.

5) Yeni hava alanı yapımı veya mevcut hava alanlarının geliştirilmesinde ilgili kuruluşlarca gürültü faktörü gözönünde bulundurulur.

6) Yerleşme düzeni içinde gürültülü ve gürültüye hassas noktalar imar planı kapsamı içinde belediyelerce dikkate alınır. Nüfusu 10.000 kişinin altında olan ve imar planı yapmak ihtiyacı duyulmayan yerleşim alanlarında denetim, mülki amirler tarafından yapılır.

7) Planlama kararlarında, gürültü kaynaklarına ilişkin özelliklerden ulaşım hacmi ağır taşıt yüzdeleri, günlük tren yoğunlukları fren türleri, havaalanı kapasitesi ve tesislerine ayrılacak alanlar endüstri türleri ve alanları geçici veya sürekli şantiye alanları için ön belirlemeler ve bu gürültü kaynaklarının gelecekte öngörülen gelişimleri gözönünde tutulur. Öngörülen nüfus yoğunlukları için planlanacak arazi parçalarının kullanım amaçları, hizmet alanları ve bu alanlar arası faaliyet ilişkilerinin çevre gürültülerinden etkilenmeleri açısından gözden geçirilir. Fiziksel çevre faktörlerinden arazi topografyası, bitki örtüsü ve ağaç grupları rüzgâr, sıcaklık değişimleri gibi iklimle ilgili elemanların oluşturduğu akustik gölge bölgeleri ve tabii ve suni engeller, planlamada gürültü kontrolü elemanı olarak kullanılır.

8) İmar parselasyon planları ve parselasyon haritaları yapılırken yapı kitleleri içerisindeki gürültüye duyarlı hacimlerin ve yapı çevresinde yer alan faaliyete açık alanların gürültüden korunmasını sağlayacak biçimde yerleştirme ve biçimlendirme yapılır.

9) Büyük ölçekli imar planı yapımında ve mimari projelendirmede gürültü kontrolü için yapının tipi, yapı gruplarının düzeni, kat adedi, bina aralıkları, binaların konumları bina tipleri mimari planları, kitlelerin geometrik biçim ve boyutları ve dış duvarların ses yansıtıcılık özellikleri gibi faktörler gözönünde tutulur. Yapılar ve faaliyet alanları gürültü kaynağına göre uygun yönlendirilirler. Dar ve az pencereci cepheleri gürültü kaynaklarına veya gürültülü alanlara geniş ve çok pencereci cepheleri ise arazinin sakin bölümüne bakmasına dikkat edilir. Yapı kitlesinin yalnız bir yüzünde cepheleri bulunan eş fonksiyonlu kullanımlar için benzer şartların her iki taraf içinde sağlanması amacıyla kitle, gürültü kaynağına dik yerleştirilir. Avlular, ön ve arka bahçeler, teraslar, rekreasyona ayrılmış ortak dış alanlar ve parklar için parsellerinde zorunlu olarak sıkışık alanlarda yapılacak düzenlemelerde parsel içlerinde geniş ve reverberan olmayan ve sessiz dış cephelerde az pencereci duvarlar ve duyarlı olmayan hacimler getirilir. Bir karayolunun iki tarafına yerleştirilecek binalar karşılıklı yansıma olaylarından kaçınacak şekilde şaşırılarak yerleştirilirler. Gürültüye duyarlı yapılar ve yapı içindeki duyarlı hacimleri korumak için, yapı ile gürültü kaynağı arasına yeterli uzaklıkta üzeri çim kaplı toprak yığımlar ve yeşillikle sarılmış perde duvarlar yapılabilir. Gürültü kaynağı ile yapı arasındaki yer örtüsü, yumuşak çimen veya yumuşak toprak seçilerek sert zeminlerden kaçınılır.

10) Yerleşim bölgelerinde yapıların içinde gürültüden rahatsızlığı ve sağlığın bozulmasını önlemek için yeni yapılacak yapılarda ve eski yapıların büyük onarımında yapı elemanlarında dış ve iç duvar döşeme, tavan ve çatıda ses yalıtımları mülk sahiplerince yapılır.

11) Dış duvarların 100 m. ötesinde mevcut veya gelecek için tahmin edilen gürültü seviyeleri ile hacimlerin tiplerine bağlı olarak izin verilen Tablo 4'deki en yüksek gürültü seviyeleri arasındaki farka göre uygun bir yapı elemanı konstrüksiyonu seçilir. Katsayının bağlı olduğu yüzeyin gözenekliliği pürüzlülüğü, ağırlığı tabakalı veya masif olması, tabaka boşluğu, aradaki yalıtım malzemesi tabakalarının birbirine, elemanın diğer strüktürel elemanlara bağlantı, türleri, sayıları, pencere bileşeninin alanı, duvar üzerindeki yeri, cam kalınlığı, cinsi, doğrama detayları ve duvara bağlantıları yapı elemanın toplam alanı gibi faktörler gözönünde tutulur.

12) Yapı malzemelerinin cinsine bağılı olarak yapı, duvar, tavan döşeme gibi bileşenlerinin ses geçirme kayıplarının belirlenmesinde TSE standartları kullanılır.

13) Belediyeler gerekli gördükleri yapılarda gerek iç, gerekse dış çevre gürültüsünün kontrolü için akustik rapor isteyebilirler.

14) Bitişik nizam yapılarda ortak bölme elemanları ara döşemeler, tavan ve bitişik duvarlar aracılığıyla iletilen hidrofor, asansör, ev aletleri, çöp bacaları, tesisat, radyo, televizyon ve buna benzer seslere karşı yalıtım Türk Standartları Enstitüsü'nce yayınlanmış standartlarda belirtilen değerleri sağlayacak biçimde yapılır ve aynı standartlarda öngörülen ölçme metodları ile kullanılacak yalıtımın yeterliliği belediyelerce kontrol edilir.

15) Mevcut yapılarda kullanım dışında başka amaçlarla kullanılan bina ve hacimlerdeki faaliyetlerden doğan ve yapı içinde diğer bölümlere iletilen seslere karşı tedbirler, bu faaliyetleri yapanlar tarafından alınır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM : Diğer Gürültü Yasakları

Madde 14 - Endüstri yapıları veya işyeri sahipleri işyerlerini açma izni alırken çevreye gürültü yayma açısından kendi sınırları içerisinde makina, araç ve donatımların yapı içinde ve dışında uygun yerleştirilmesi, arazi sınırları içinde engellemeler, donatımı kılıflama ile alınacak tedbirler yapının dış duvar açıklıklarının yerinin uygun tespit edilmesi gibi tedbirleri almakla ve bunları 5 nci maddede belirtilen yetkililere bildirmekle yükümlüdür.

Madde 15 - Konut bölgeleri içinde ve yakın çevresi ile gürültüye hassas diğer bölgelerde yapım işlerinde kullanılan ve EK-1'de belirtilen gürültü çıkaran alet ve makinaların iş günlerinde 20.00-08.00 saatleri arasında, tatil günlerinde ise, ancak belediyelerce alınacak özel izinlerle belirlenen sürelerde kullanılması mümkündür.

Madde 16 - Şehir içi yolların ve yerleşim bölgelerinden geçen karayollarının yapım ve onarımları ile bina yıkım işlemleri sırasında doğacak gürültüleri kontrol etmek için gerekli tedbirler, gürültü yapıcıları ve ilgili kuruluşlar tarafından alınır. Bu tedbirlerle ilgili olarak gürültülü makinaların kullanımını sınırlandırılabilir.

Madde 17 - Gerek bahçeli gazino, kahvehane, diskotek, dans salonları, lunaparklar, piknik yerleri, düğün salonları, açık hava sinemaları, kulüpler, lokantalar, barlar, dükkânlar gibi kamuya açık yerlerde ve gerekse konutlar bahçe ve balkonlar, avlular gibi özel yerleşim alanlarında elektronik olarak yükseltilmiş müzik seslerinin ses seviyeleri kaynağın hemen yakınında 90 dBA'yı aşamaz. Yerleşme bölgelerinde konutlar, oteller gibi dinlenme tesisleri ve diğer hassas yapıların bulunduğu çevrelerde yayılan bu seslerin değerleri, mevcut arka plan gürültüsü düzeylerini 5 dBA'dan fazla aşamayacak biçimde kontrol altına alınır.

Madde 18 - 17'nci maddede belirtilen kapalı eğlence yerlerinin dış giriş kapılarının üzerine "Dikkat : içerideki ses düzeyi devamlı duyma bozukluğuna yol açabilir" şeklinde ikaz levhaları asıldığında ve 17'nci maddeye uyulduğunda gürültü düzeyleri için bir sınırlama söz konusu olamaz.

Madde 19 - Yetkili kurumlarca saatleri belirlenerek gösterilen yerler dışında, oturma veya ticaret alanlarında, yüksek sesle haykırarak ve ses yükselticisi gibi vasıtalar kullanarak satış yapmak yasaktır.

Madde 20 - Radyo, televizyon setleri, müzik aletleri ve benzeri aletleri, oturma alanları ve yakın çevresi ile gürültüye hassas bölgelerde gürültü rahatsızlığı verecek Şekilde 24.00-7.00 saatleri arasında almak, kamuya açık sulardaki bir deniz aracı içinde veya kamuya açık diğer alanlarda ve kamunun geçit hakkı olan alanlarda 15 metre mesafede dahi gürültü rahatsızlığı meydana getirecek Şekilde almak, toplu taşıma araçlarında gürültü rahatsızlığına sebep olacak Şekilde almak yasaktır.

Madde 21 - zel mülklerde, aynı mülk sınırları içerisinde veya bitiŐiđinde, kamuya açık alanlarda veya kamu için geçit hakkı olan alanlarda insanların ve yapıların vibrasyon menfi etkilenme sınırının üzerinde titreşim meydana getirecek bir aracı çalıŐtırmak veya alıŐtırılmasına izin vermek yasaktır.

Madde 22 - Oturma alanları ve yakın çevresi ile gürültüye hassas bölgelerde rahatsız edecek Şekilde deniz motoru, motosiklet veya herhangi bir motorlu aracı imal etmek, üzerinde deđiŐiklik yapmak veya deneme çalıŐtırmaları yapmak yasaktır.

Madde 23 - Gl, nehir, dere veya başka su yollarında 15 metre mesafede veya kıyının daha yakın olduğu yerlerde en yakın kıyı Őeridinde 70 dBA'yı ve tekne içinde 80 dBA'yı (Leq) geçecek Şekilde gürültü düzeyi hasıl edecek deniz motoru iŐletmek ve iŐletilmesine müsaade etmek yasaktır.

Madde 24 - Motor gücü ile çalıştırılan ve gürültü rahatsızlığı yapan model deniz motorları, model ualar gibi model araçları oturma alanları ve yakın çevresi ile gürültüye hassas bölgelerde ve kamu açık alanlarında 20.00 - 8.00 saatleri arasında çalıŐtırmak veya alıŐtırılmasına izin vermek yasaktır.

Madde 25 - Oturma alanlarındaki yapılar içinde ve dışında; gürültü rahatsızlığına neden olacak biçimde mekanik gcl dikiŐ makinesi, matkap, testere, öğütücü, imen biçme makinası, veya benzeri araçların 20.00 - 8.00 saatleri arasında çalıştırılması veya alıŐtırılmasına izin verilmesi yasaktır.

Madde 26 - Lisanslı olarak iŐletilmelerine yetkili kurumun izni olmaksızın, patlayıcı, maytap ve benzeri Őeyleri kullanma, ateŐleme ve bunun sonucunda kamuya açık alanlarda, yollarda ve oturma alanlarında gürültü rahatsızlığına sebep olacak biçimde yüksek seviyede ses çıkarmak yasaktır.

Madde 27 - Yangın, hava saldırısı, soygun gibi olağanüstü durumlar ve mecburi denemeler dışında, herhangi bir yangın alarmı, soygun alarmı veya sivil savunma alarmı, siren, düdük veya benzeri olağanüstü durum sinyali aletlerinin kasten çalıŐtırılmaları veya alıŐtırılmasına izin verilmesi yasaktır. Olağanüstü durum sinyallerinin denemesi saat 10.00 dan önce 20.00' den sonra olmamak Őartıyla her zaman günün aynı saatinde uygulanır. Bu deneme ayda bir defadan fazla yapılamaz. Bina dışında kullanılan soygun veya yangın alarmı ile motorlu araç soygun alarmları 5 dakika için otomatik olarak ayarlanmadığı takdirde bunlara izin verilmez.

Madde 28 - Sık sık veya belirli zaman aralıkları ile sesler çıkararak gürültü rahatsızlığına sebep olan hayvanları oturma alanları ve gürültüye hassas bölgelerde bulundurmak yasaktır. Kamu hayvanat bahçeleri için bu hüküm uygulanmaz.

BEŐİNCİ BÖLÜM : Çeşitli Hükümler

Madde 29 - Milli Savunma Bakanlığı'na bağılı tesislerde zorlayıcı savunma sebepleri ve milletlerarası yükümlülüklerin yerine getirilmesi sözkonusu olduğunda bu yönetmelik hükümleri uygulanmayabilir.

Gürültü Verilerinin Sağlanması ve Denetime Hazır Bulundurulması Mecburiyeti

Madde 30 - Yönetmelikle gürültü kaynağı olarak belirlenip, bir liste halinde yayınlanan makina, araç, gereç ve ulaşım araçlarını ve benzerlerini imal edenler, satanlar, kullananlar ve işleyenler, yönetmelikle belirlenen en yüksek ses düzeylerini aşım aşmadıklarının denetlenebilmesi amacı ile, düzenli gürültü ölçmelerini yaptırarak belgelendirmek zorundadır.

Denetim

Madde 31 - Bu yönetmelikle getirilen sınırlamalar ve yasaklamalara uyulup uyulmadığının denetimi, gerekli müsaadelerin verilmesi; Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın imar mevzuatları, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 1580 sayılı Belediyeler Kanunu ve 3030 sayılı Büyükşehir Yönetimi Hakkındaki Kanun hükümlerine göre yapılır. Mahallin en büyük mülki amiri ve onların yetkili kılacağı belediyeler ve köy tüzel kişilikleri tarafından tatbik edilir.

Ceza Hükümleri

Madde 32 - Her kim kasten veya ihmal ile bu yönetmelik ile getirilen,

A - Madde 6'ya göre sanayi, yol ve inşaat makinalarının çalıştırılmasında, hizmete sokulması ve kullanılmasında yasaklara, şantiyeler için belirlenmiş gürültü sınırlarına uymazsa,

B - Madde 7'ye göre karayolu taşıtları ile ilgili tedbirlere, gürültü sınırlarına ve yasaklara riayet etmezse,

C - Madde 8'e göre, taşıtların iç gürültü düzeyleri için verilen sınır değerleri aşarsa,

D - Madde 9'un 1 inci fıkrasına göre uygulamayı ihlal ederse,

E - Madde 9'un 2'nci fıkrasına göre banlıyo ve şehirlerarası trenler, ağır ve hafif metro için verilen gürültü sınırlarını aşarsa,

F - Madde 11'e göre işyerleri için getirilen işitme sağlığı açısından düzenlemelere uymazsa,

G - Madde 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 ve 28'e göre getirilen tedbirleri almaz ve yasaklara uymazsa,

H - Madde 30'a göre gürültü verilerinin sağlanması ve denetime hazır bulundurulması mecburiyetini yerine getirmezse,

Yönetmeliği ihlal etmiş olur.

Bu durumda 2872 sayılı Çevre Kanunu ve 2872 sayılı Çevre Kanununun Bazı Maddelerini Değiştiren 3301 Sayılı Kanunun ilgili hükümleri uygulanacağı gibi fabrika, atölye, işyeri ve

eğlence yeri sahipleri de mahallin en büyük mülki amirince verilecek bir aylık süre zarfında durumu düzeltmedikleri takdirde müesseseleri kısmen veya tamamen süreli veya süresiz olarak kapatılır.

Geçici Madde

Geçici Madde 1 - Bu yönetmelikte gürültü sınırları belirlenen araçların ve gürültü kaynağı olarak liste halinde verilen makinaların, öngörülen sınırları aşp aşmadıklarının kontrol edilebilmesi-aşmaları halinde tedbirlerin alınabilmesi; ayrıca bu Yönetmelik doğrultusunda gerekli diğer düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla, süreye ihtiyaç duyulan hususlarda, ilgili kuruluşlara Yönetmelik hükümlerine uyulması için işbu Yönetmeliğin yayımlandığı tarihten başlayarak 2 (iki) yıl süre verilir. Bu süre dördüncü bölüm hükümleri için geçerli değildir.

Yürürlük

Madde 33 - Bu Yönetmelik Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 34 - Bu Yönetmelik hükümlerini Başbakan yürütür.